

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. lapkričio 29 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0391(COD)

15390/22
ADD 4

PI 169
COMPET 967
MIGR 379
IND 519
IA 207
CODEC 1863

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. lapkričio 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 369 final
Dalykas:	KOMISIJS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino ir panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2246/2002, ir Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS dėl teisinės dizaino apsaugos (nauja redakcija)

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 369 final.

Pridedama: SWD(2022) 369 final

Briuselis, 2022 11 28
SWD(2022) 369 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl
EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino ir
panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2246/2002

ir

Pasiūlymo dėl
EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS

dėl teisinės dizaino apsaugos (nauja redakcija)

{COM(2022) 666 final} - {COM(2022) 667 final} - {SEC(2022) 422 final} -
{SWD(2022) 367 final} - {SWD(2022) 368 final}

Santraukos lentelė
Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino ir panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2246/2002, ir pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl teisinės dizaino apsaugos (nauja redakcija) poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kodėl? Kokia problema sprendžiama?
Valstybių narių teisės aktai, kuriuose numatyta dizaino apsauga šalies lygmeniu, buvo iš dalies suderinti Dizaino direktyva 98/71/EB. Nacionalinės sistemos 2003 m. buvo papildytos Bendrijos dizaino reglamentu (EB) Nr. 6/2002 nustatyta vienoda dizaino apsauga (t. y. vienodai visoje ES veikiančia apsauga). Nacionalinius dizainus registruoja valstybių narių nacionalinės intelektinės nuosavybės tarnybos, o Bendrijos dizainus registruoja ir administruoja Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO). Todėl įmonės ir dizaineriai, priklausomai nuo ekonominės veiklos teritorinio masto, gali pasirinkti registruoti nacionalinę arba Bendrijos lygmens teisę į registruotąjį dizainą arba teikti paraiškas dėl lygiagrečios apsaugos toje pačioje teritorijoje, užtikrinamos nacionaline ir Bendrijos sistemomis, ir ja naudotis. „Bendrija“ šiuo atveju reiškia „ES“. Pagrindinis spręstinas klausimas tebėra matomų atsarginių dalių antrinės rinkos apsauga. 12-oje valstybių narių šiame sektoriuje sudaromos sąlygos laisvai konkurencijai, o likusiose šalyse išlaikomos gamintojų monopolinės teisės, nepaisant Dizaino direktyvoje įtvirtintų paskatų atverti rinką. Nuo tada, kai ES dizaino apsaugos teisės aktai buvo priimti, jie beveik nepasikeitė. Atlikus tų teisės aktų vertinimą (SWD (2020) 264 final) padaryta išvada, kad ES dizaino apsaugos sistema apskritai veikia gerai, tačiau yra tam tikrų trūkumų, kuriuos reikia pašalinti, kad ji atitiktų paskirtį skaitmeniniame amžiuje ir būtų prieinamesnė bei efektyvesnė verslo subjektams, MVĮ (mažosioms ir vidutinėms įmonėms) ir pavieniams dizaineriams. Todėl Komisija paskelbė (2020 m. komunikate), kad peržiūrės ES dizaino apsaugos teisės aktus. Šiai peržiūrai pritarė tiek Europos Parlamentas, tiek Taryba. Peržiūra visų pirma spręstinos dvi pagrindinės problemos: 1. svarbiausia, ES vidaus prekybos sutrikimas ir kliūtys konkurencijai kai kuriose valstybėse narėse, susijusios su taisymui skirtomis atsarginėmis dalimis; 2. Verslo subjektų, visų pirma MVĮ ir pavienių dizainerių, atbaidymas nuo registruotojo dizaino apsaugos ES arba nacionaliniu lygmeniu siekimo dėl iš dalies pasenusių, sudėtingų procedūrų ir neoptimalių už registruotąjį Bendrijos dizainą mokėtinų mokesčių, taip pat dėl skirtingų nacionalinio lygmens taisyklių, kurios dar nesuderintos su registruotojo Bendrijos dizaino sistemos taisyklėmis.
Ko siekiama šia iniciatyva?
Bendras šios iniciatyvos tikslas – skatinti prisidėti prie dizaino kokybės, inovacijų ir konkurencingumo ES užtikrinant, kad dizaino apsaugos sistema atitiktų paskirtį skaitmeniniame amžiuje ir taptų prieinamesnė bei efektyvesnė pavieniams dizaineriams, MVĮ ir dizainui imlioms pramonės šakoms. Be to, ja siekiama sukurti taisymui skirtų atsarginių dalių bendrąją rinką. Įgyvendinant šį bendrąjį tikslą siekiama tokių trijų konkrečių tikslų: i. sudaryti sąlygas konkurencijai atsarginių dalių antrinėje rinkoje; ii. gerinti registruotojo Bendrijos dizaino apsaugos prieinamumą, efektyvumą ir įperkamumą; iii. didinti Bendrijos ir nacionalinių dizaino sistemų papildomumą ir sąveiką, visų pirma suderinant procedūras taisykles.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda?
Dizainui imlios pramonės šakos labai prisideda prie ES ekonomikos: 2014–2016 m. jos sukūrė beveik 16 proc. ES BVP, o darbo vietos jose sudarė 14 proc. visų darbo vietų. Todėl siekiant šios iniciatyvos tikslų tikimasi daryti teigiamą poveikį tokioms dizainui imlioms pramonės šakoms, įskaitant jų indėlį į

užimtumą.

Bendrijos dizaino sistema buvo sukurta ES reglamentu, todėl ji gali būti pakeista taip pat tik ES reglamentu. Priemonės, kuriomis siekiama išplėsti dabartinį nacionalinių dizaino taisyklių suderinimo lygį, turėtų būti toliau įgyvendinamos pagal Dizaino direktyvą, todėl jų galima imtis tik ES lygmeniu, taip pat atsižvelgiant į poreikį užtikrinti suderinamumą su registruotojo Bendrijos dizaino sistema.

Kalbant konkrečiai apie atsargines dalis, bendroji rinka gali būti sukurta tik ES lygmeniu. Dabartinė Dizaino direktyva taikoma daugiau nei 20 metų ir jokios tvirtos savanoriško valstybių narių veiksmų suderinimo tendencijos arba pramonės savireguliacijos tendencijos nematyti.

Todėl ES lygmens veiksmais būtų užtikrinama, kad dizaino apsaugos sistema visoje Europoje taptų daug prieinamesnė ir efektyvesnė verslo subjektams, visų pirma MVĮ ir paviniams dizaineriams. Sukūrus taisyklę skirtą atsarginių dalių bendrąją rinką padidėtų konkurencija, o tai būtų labai naudinga vartotojams, kurie galėtų rinktis iš mažesnėmis kainomis parduodamų konkuruojančių dalių.

B. Sprendimai

Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Kodėl?

- **Atskaitos scenarijus – jokių pokyčių.** Toliau taikomos dabartinės taisyklės ir procedūros.

Kalbant apie atsarginių dalių apsaugą, nustatytos trys politikos galimybės:

- **1.1 galimybė. Visiškas visų dizainų rinkos liberalizavimas.** Analogiškų atsarginių dalių rinkoje visoje ES turėtų būti sudarytos sąlygos konkurencijai, į ją įtraukiant tiek esamus, tiek naujus dizainus.
- **1.2 galimybė. Visiškas naujų dizainų rinkos liberalizavimas po įsigaliojimo ir visiškas senų dizainų liberalizavimas po 10 metų pereinamojo laikotarpio.** Ši galimybė panaši į 1.1 galimybę, tačiau pagal ją iki įsigaliojimo užregistruoti dizainai būtų toliau saugomi 10 metų pereinamuoju laikotarpiu.
- **1.3 galimybė. Visiškas tik naujų dizainų rinkos liberalizavimas.** Iki įsigaliojimo užregistruotiems dizainams poveikis nebūtų daromas ir būtų sudarytos sąlygos juos saugoti ne ilgiau kaip 25 metus.

Kalbant apie sudėtingas registruotojo Bendrijos dizaino procedūras, nustatyta viena (vieningai palaikoma) galimybė:

- **2 galimybė. Registruotojo Bendrijos dizaino registracijos procedūrų supaprastinimas ir racionalizavimas,** pavyzdžiui, modernizuojant reikalavimus dėl dizaino vaizdo ir palengvinant sudėtinių paraiškų teikimą panaikinant vienos klasės reikalavimą.

Kalbant apie neoptimalius registruotojo Bendrijos dizaino registracijos mokesčius, nustatyta viena galimybė su dviem variantais:

- **3 galimybė. Mažesnis registruotojo Bendrijos dizaino registracijos mokestis ir lengvesnė procedūra teikiant sudėtines paraiškas.** Šiuo modeliu sudaromos palankesnės sąlygos naudotis registruotojo Bendrijos dizaino apsauga, visų pirma MVĮ (pigėsnis teisės įgijimas ir pirmasis pratęsimas), taip pat atgrasant įmones nuo nenaudojamų dizainų laikymo registre didinant mokesčius už tolesnius registracijos galiojimo pratėsimus.

3.1 galimybė. Vieno registruotojo Bendrijos dizaino registracijos mokestis sumažinamas nuo 350 EUR iki 250 EUR. Mokestis už kiekvieną papildomą dizainą, pateikiamą sudėtinėje paraiškoje, sumažinamas iki 125 EUR. Mokestis už pirmą galiojimo pratėsimą yra 70 EUR, už antrą – 140 EUR, už trečią – 280 EUR, už ketvirtą – 560 EUR.

3.2 galimybė. Registracijos mokestis taip pat yra 250 EUR, tačiau mokestis už kiekvieną papildomą sudėtinės paraiškos dizainą dar sumažinamas iki 100 EUR. Visi mokesčiai už galiojimo pratėsimą yra didesni nei pagal dabartinę sistemą. Mokestis už pirmą galiojimo pratėsimą yra 80 EUR, už antrą – 160 EUR, už trečią – 320 EUR, už ketvirtą – 640 EUR.

Kalbant apie skirtingas taisykles nacionaliniu lygmeniu, nustatytos dvi galimybės:

- **4.1 galimybė.** Tolesnis nacionalinių teisės aktų dalinis derinimas, didinant jų suderinamumą su registruotojo Bendrijos dizaino sistema. Pasirinkus šią galimybę į Dizaino direktyvą būtų įtrauktos nuostatos dėl tam tikrų dizaino teisės aspektų, kurie į ją dar neįtraukti ir kuriuos suinteresuotosios šalys nurodė kaip aspektus, kuriuos labiausiai reikia suderinti su Bendrijos dizaino reglamentu (visų pirma dėl procedūrų).
- **4.2 galimybė.** Visiškas nacionalinių dizaino įstatymų ir procedūrų suderinimas. Šis požiūris būtų grindžiamas 4.1 galimybe ir apimtų pirmiau minėtus elementus, tačiau taip pat likusius esminius dizaino teisės aktų aspektus ir procedūrų aspektus, kurie įtraukti į Bendrijos dizaino reglamentą, bet neįtraukti į Dizaino direktyvą.

Tinkamiausia galimybe laikomas **1.2, 2, 3.1 ir 4.1 galimybių** derinys.

Laikoma, kad 1.2 galimybė yra proporcingiausia siekiant visiško suderinimo bendrojoje rinkoje dėl liberalizavimo principo taikymo. Ji atitinka Dizaino direktyvoje nustatytą pereinamojo laikotarpio atsarginių dalių tvarką, kuria siekiama visiškai liberalizuoti atsarginių dalių rinką ES.

Ši galimybė taip pat atitinka Komisijos ketinimus, pateiktus ankstesniame 2004 m. pasiūlyme, ir dera su Reglamentu (ES) Nr. 461/2010 (Motorinių transporto priemonių bendrosios išimties reglamentu) bei jį papildo antimonopolinės politikos srityje. Liberalizavus atsarginių dalių rinką, tas antimonopolinis režimas būtų visapusiškai naudingas įmonėms ir vartotojams automobilių atsarginių dalių antrinėje rinkoje.

Galiausiai, 1.2 galimybė dera su Tvarių gaminių iniciatyvos, kuria siekiama skatinti taisyklą ir žiedinę ekonomiką, pastangomis ir jas papildo, taip pat atitinka tarptautinės Sutarties dėl intelektualinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS), nuostatas.

2 galimybę derinant su 3.1 galimybe registruotojo Bendrijos dizaino apsauga įmonėms taptų prieinamesnė ir įperkamesnė (atsižvelgiant į technologijų pažangą) ir tikimasi, kad derinant šias galimybes verslo subjektams, visų pirma MVĮ ir pavieniams dizaineriams, bus daromas didelis teigiamas poveikis ir jos gaus akivaizdžios naudos.

Pasirinkus 4.1 galimybę, visų pirma į Dizaino direktyvą įtraukiant pagrindines procedūrines taisykles, suderintas su Bendrijos dizaino reglamentu, įmonėms ir dizaineriams būtų lengviau ir pigiau gauti dizaino apsaugą visose valstybėse narėse, be kita ko, tuo pačiu metu naudojantis nacionalinėmis ir registruotojo Bendrijos dizaino sistemomis.

Ši galimybė taip pat turėtų teigiamą poveikį EUIPO ir nacionalinių intelektualinės nuosavybės tarnybų bendradarbiavimui, nes būtų sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti praktikos konvergenciją ir kurti bendras priemones naujose srityse, kuriose pageidautinas suderinimas (pvz., dizaino paskelbimo negaliojančiu srityje). Taip tikimasi suteikti papildomos grynosios naudos dizaino apsaugos sistemų naudotojams, kartu gerinant šių sistemų papildomumą ir sąveikumą.

Atlikusi analizę ir remdamasi sukaupta savanoriškų metodų taikymo patirtimi, Komisija padarė išvadą, kad visos tinkamiausios galimybės turėtų būti įgyvendintos keičiant Dizaino direktyvą ir Bendrijos dizaino reglamentą.

Kas kuriai galimybei pritaria?

Pagal 2, 3 ir 4.1.b galimybes siūlomam dizaino apsaugos sistemų modernizavimui, racionalizavimui ir tolesniam derinimui ES tvirtai pritaria valstybių narių valdžios institucijos, Europos Parlamentas, dizainui imlios pramonės šakos, teisių į dizainą turėtojų asociacijos ir intelektualinės nuosavybės srityje veikiantys advokatai bei atstovai.

Pagal 1.2 galimybę numatytam atsarginių dalių antrinės rinkos atvėrimui tvirtai pritaria nepriklausomi atsarginių dalių gamintojai ir platintojai, jų interesams atstovaujanti asociacijos, akademinė bendruomenė ir vartotojų organizacijos.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

Nauda vartotojams. Įgyvendinant 1.2 galimybę liberalizavus atsarginių dalių antrinę rinką būtų sutaupyta 340–544 mln. EUR. Ši galimybė sutaupyti būtų visiškai įgyvendinta pasibaigus siūlomam 10 metų pereinamajam laikotarpiui. Per tą laikotarpį kiekvienais metais būtų sutaupyta 4–13 mln. EUR.

Nauda dizaino apsaugos paraiškas teikiančioms įmonėms ir asmenims. Pakeitus registruotojo Bendrijos dizaino registracijos mokesčius pagal 3.1 galimybę, pagrindinė registracija būtų pigesnė, o tų, kurie dizainus saugo 5–10 metų, atžvilgiu per metus būtų sutaupyta 6 mln. EUR.

Supaprastinus ir racionalizavus registruotojo Bendrijos dizaino sistemą pagal 2 galimybę, būtų sudarytos palankesnės sąlygos registruoti dizainą, kartu užtikrinant didesnį nuspėjamumą ir teisinį tikrumą. Atnaujinus reikalavimus dėl dizaino vaizdo, kiek tai įmanoma įvertinti kiekybiškai, kasmet būtų sutaupyta 1,6 mln. EUR, taip pat būtų sudarytos palankesnės sąlygos teikti sudėtingas paraiškas.

Toliau derinant taisykles pagal 4.1 galimybę įmonėms ir dizaineriams būtų lengviau ir pigiau įgyti dizaino apsaugą visose valstybėse narėse, be kita ko, tuo pačiu metu naudojantis nacionalinėmis ir registruotojo Bendrijos dizaino sistemomis. Taip būtų užtikrinamas didesnis nuspėjamumas (mažesnis išorės ekspertų poreikis), būtų padedama mažinti intelektinės nuosavybės portfelio valdymo išlaidas ir palengvinamas registruotojo dizaino, kuriam nereikia apsaugos, panaikinimas.

Nauda EUIPO. Supaprastinus ir racionalizavus procedūras pagal 2 galimybę, EUIPO galėtų veiksmingiau vykdyti registruotojo Bendrijos dizaino registracijos operacijas (būtų gaunama mažiau netinkamų nagrinėti paraiškų; dėl suderinimo su ES prekių ženklų procedūromis darbo eiga būtų sklandesnė ir sklandžiau veiktų administravimo IT struktūros). Taip EUIPO užduotis skatinti praktikos ir priemonių konvergenciją bendradarbiaujant su nacionalinėmis intelektinės nuosavybės tarnybomis (EUIPO laikoma lyginamuoju standartu) būtų dar labiau palengvinta.

Nauda valstybėms narėms ir nacionalinėms intelektinės nuosavybės tarnyboms. Toliau derinant taisykles pagal 4.1 galimybę, nacionalinės intelektinės nuosavybės tarnybos galėtų tapti patrauklesnės ir konkurencingesnės ES dviejų pakopų dizaino apsaugos sistemoje. Didesniu mastu derinant taisykles šioms tarnyboms taip pat būtų sudarytos sąlygos pasinaudoti didesnio masto bendradarbiavimu su EUIPO, kad būtų skatinama praktikos ir priemonių konvergencija.

Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?

Motorinių transporto priemonių gamintojų išlaidos. Tiesioginių išlaidų nėra, tačiau dėl atsarginių dalių antrinės rinkos liberalizavimo jie prarastų pajamų, kurios atitiktų vartotojų sutaupytas lėšas.

Nauda dizaino apsaugos paraiškas teikiančioms įmonėms ir asmenims. Pertvarkytas dizaino apsaugos sistemos reikėtų šiek tiek pritaikyti prie naujų taisyklių, įskaitant mokymosi procesą.

EUIPO išlaidos. Supaprastinus registracijos procedūras pagal 2 galimybę (galimybės teikti sudėtingas paraiškas išplėtimas) ir pakeitus mokesčius pagal 3.1 galimybę, būtų prarasta pajamų, kurios atitiktų įmonių ir asmenų sutaupytas mokesčių sumas. Įgyvendinant šias galimybes taip pat būtų patirtos (nedidelės) įgyvendinimo išlaidos, susijusios su darbo eigos ir IT procesų pritaikymu.

Valstybių narių ir nacionalinių intelektinės nuosavybės tarnybų išlaidos. Dėl tolesnio taisyklių derinimo pagal 4.1 galimybę, visų pirma procedūrų srityje (pvz., registracijos pripažinimo negaliojančia procedūros vykdymas tarnyboje), bus patirta įgyvendinimo išlaidų. Tačiau šios išlaidos laikomos priimtinais ir proporcingomis.

Koks bus poveikis verslui, MVĮ ir labai mažoms įmonėms?

Registruotojo Bendrijos dizaino registracijos procedūrų supaprastinimas pagal 2 galimybę ir registruotojo Bendrijos dizaino registracijos mokesčių keitimas pagal 3.1 galimybę būtų ypač naudingi MVĮ, nes būtų sudarytos palankesnės sąlygos įregistruoti dizainą ir išlaikyti apsaugą pradinio 5 ar 10 metų laikotarpiu, registracija būtų įperkamesnė. Palyginti su didelėmis įmonėmis, MVĮ linkusios ne tik pateikti mažiau dizainų, bet ir pasirinkti trumpesnius apsaugos laikotarpius.

Pasirinkus 4.1 galimybę taip pat būtų sudarytos palankesnės sąlygos dizaino apsaugą įgyti bet kurioje valstybėje narėje (be kita ko, tuo pačiu metu naudojantis nacionalinėmis ir registruotojo Bendrijos

dizaino sistemomis dėl padidėjusio jų sąveikumo), ypač MVĮ. Tai taip pat lemtų didesnę nuspėjamumą ir teisinį tikrumą, nes mažesnės įmonės dažniau remiasi išorės teisinėmis konsultacijomis.

Jei registracijos pripažinimo negaliojančia procedūros būtų vykdomos tarnyboje, būtų lengviau, visų pirma MVĮ, veiksmingai pašalinti negaliojančius dizainus iš dizaino registrų.

Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?

Dėl didesnio taisyklių suderinimo, visų pirma dizaino registracijos procedūrų srityje, valstybių narių nacionalinės intelektinės nuosavybės tarnybos patirtų minimalių ir proporcingų įgyvendinimo išlaidų.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Kito didelio poveikio nesitikima.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Praėjus penkeriems metams nuo visapusiško Reglamento taikymo pradžios, Komisija Europos Parlamentui ir ES Tarybai pateiktų Reglamento įgyvendinimo ataskaitą.